

РАДА

газета політична, економична і літературна
виходить щодня, окрім понеділків.
Рік третій.

Приймається передплата на рік 1909

— на українську —

політичну, економичну і літературну газету
(рік видання четвертий)

РАДА,

яка виходить у Києві щодня, окрім понеділків і днів після свят, українською мовою по програмі звичайних великих політичних газет.

Напрямок газети непартійний демократично-поступовий

Особливу увагу РАДА звертає на місцеве життя провінції.

Власні кореспонденти в столицях і по всіх значущих містах України.

◆ РАДА має в Державній Думі і Державній Раді кореспондентів ◆

З 1-го Января розмір газети поширюється

На рік 6 карб. Передплатники, які виплатять всі гроші (6 р.) за рік чи одразу, чи в розсрочку, можуть одібрати, доплативши 2 карб.

— ДОДАТОК: —

М. Аркас: Історія України-Русі

на веленевому папері, богато ілюстрована (210 малюнків і портретів, 9 карт у фарбах, 4 родоводи), в російській оправі з англійського коленкору оздоблені золотом. Книжка ця коштує з оправою і пересилкою в окремому продажу 4 р. 75 коп.

Ціна РАДІ з приставкою і пересилкою в Росії:

на рік.	на 11 м.	на 10 м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1 м.
6.	5.70	5.20	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25	65.

Передплату на рік можна виплачувати частками в такі строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 април. 3 карб.; а 3 строчки: на 1 янв. 2 карб., на 1 марта 2 карб. і на 1 мая 2 карб., або по 1 карб. за місяця на протязі першого півріччя.

Пробні числа надсидаються даром.

Адреса редакції і головної контори: у Києві, Велика-Підвальна вул., б. 6, біля Золотих Воріт.

ТЕЛЕФОН 1458.

Редактор М. Павловський.

Видавець Е. Чикаленко.

ТЕАТР б. Т-ва ГРАМОТНОСТИ.

Сьогодні, 21-го окт., вистава "ГАНДЗЯ", іст. др. на б. д. Карпенка-Карого, в часів "ВЕЛИКОЇ РУСІ", 21-го окт., відкриває виставу "ШЕЛЬМЕНКО ДЕНЬЩИК", поч. о 8 г. в. Ціна місц. звич. Анонс: У середу, 22-го вранці по зменш. цін. вист. б. "ШЕЛЬМЕНКО ДЕНЬЩИК", увеч. при уч. М. Заньковецької вист. б. "ЦИГАНКА АЗА".

Кашельмейстер Густав Елінек. 317—40 Відповідальній режисер М. Садовський.

Театр „СОЛОВЦОВЪ“ Сезон 1908—09 р. Дирекція І. Е. Дубан-Гордова. Сьогодні, 21-го окт., два спект.: вранці на користь Київського "Офісу Російського О-ва захисту жінщин" в останній раз вистава "ШУТЫ", відкриває вісімнадцятий сезон. Начинається з 4 д. Початок о 12 г. д. Режисер В. М. Дагмаров. Ціни місц. значно зменш. Увечері в 7-й раз вистава "МНОГО ШУМА ИЗ ПУСТАКОВЪ", ком. на 3 д. 16 карт. Бер. уч. д-ка: Ліса, Чарус, Чужб.; д-д: Болхов, Борис, Дагм.-Жук, Давід, Крам., Леонт., Руда, Смірн., Степан. Режисер М. Е. Савинов. Поч. о 8 г. в. Ціни місц. звич. Вілети продаються. 22-го два спект.: вранці по зменш. цін. відкривається "ЦАРЬ ДИМИТРИЙ САМОЗВАНЕЦЪ", на 5 д. Увечері в 3-й раз вистава "ЛЮБОВЬ—СИЛА", на 4 д. 23-го у 2-й раз "ГОЛОСЪ ЖИЗНИ", на 4 д. 24-го бенефіс М. А. Юрьевої, у перший раз нова п'єса "ОБНАЖЕННАЯ", на 4 д. А. Батайль. 25-го по загальнодоступн. цін. в останній раз ц. Е. Чіркова "БІЛЯ ВОРОНА", на 4 д.

Городський театр. Дирекція С. В. ВРИКІНА.

Сьогодні, 21-го окт., два спект.: вранці на користь Київського "Офісу Російського О-ва захисту жінщин" в останній раз вистава "ЦАРЬ ПЛОТНИКЪ", відкриває вісімнадцятий сезон. Начинається з 4 д. Початок о 12 г. д. Режисер В. М. Дагмаров. Ціни місц. значно зменш. Увечері в 7-й раз вистава "ДОНЬ ПАСКВАЛЕ", на 5 д. Увечері в 3-й раз вистава "СКАЗКИ ГОФМАНА", на 4 д. 23-го "КАРМЕНЪ", 25-го спект., присвячений пам'яті П. І. Чайковського. (15-ти літній роковинні смерті композитора.)

и—389—27.

ГОЛОВНЕ ДЕПО

музичних струментів і нот

Г. І. ИНДРЖИШЕКА
ПЕРЕНЕСЕНО

у нове помешкання на Хрестатику, № 41.

старе помешкання передається.

гд.—853—38.

ХРЕЩАТИК, № 40 ЗУБНА ЛІКАРНЯ, прийм. лікарі спец. од 9-го

г. ранку до 9-го год. веч. плата по таксі.

Лабораторія:

Кабінет

Вставл. зубів без пластинок, не вимірюючи коріння (масовіділ.), і на пластинках.

од 1 карб. гд.—433-10 інш. од 50 коп.

Ціна окремого № 4 коп.

№ 240.

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика-Підвальна вул. д. 6,
біля Золотих Воріт.

— Телефон редакції 1458.

Телефон друкарні 1069.

Умови передплати на рік 1908.

на рік.	на 11 м.	на 10 м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1 м.
6.	5.70	5.20	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25	65.

Рокові передплатники можуть виплачувати передплату частками, в 2 строчки: на 1 янв. 3 карб. і від 1 април. 3 карб., в 3 строчки: на 1 янв. 2 карб., на 1 февр. 2 карб., і на 1 марта 2 карб.

За гранично: на рік 1 карб., на півроку 5 карб.

50 к., на 3 міс. 2 карб., 75 к., на 1 міс. 1 карб.

Передплата приймається тільки з 1-го

числа кожного місяця.

За зміну адреси 30 коп.

Автори рукописів повинні подавати своє привідне ім'я та адресу. Редакція може скорочувати і змінювати статті; більші статті, до друку неготові, переховуються в редакції 3 місяці і видаються авторами іх коштом, а дрібні замітки і дописи одразу видаються.

Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безоплатними.

Умови друкування оповісток:

За рядок п'ятірку переду тексту або за його місце платиться: за перший раз 40 коп., за другий 20 коп.

За рядок п'ятірку після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп.

за раз

ПЕРШЕ ВЗАЄМНЕ ТОВАРИСТВО СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ.

Люди праці обов'язкові вступати в членів Першого Взаємного Товариства Страхування життя, що забезпечує на випадок своєї пізньої смерті своїх родичів, або себе в старості капиталом от 100 карб. до 5.000 карб.

Товариство Взаємне не має комерційної мети товариства акційних, способів і підходів страхування одинакові з іншими страховими товариствами але за значними перевагами і вільготами для членів страхувателів, як по розмірах премій (пільг), так і поліномії (договорні) умовами.

Ширші справки і вкладки в Правління Кінського округа, Прорізна, 12. Телефон № 1898.

сквоффілів дещо тільки з панегіриків по шовиністичних російських газетах, стає таємна фігура "братослав'янин", що жебрає по слав'янських добродійних комітетах, служить і вам і нашим і в країні разі прищеплює класицизм на російському грунті, запаморочуючи голови нещастиям школарам. І ширше можна дикувати москоффілами, що вони своїми виступами поставили вже цю фігуру на цілій П'єріст.

Вже історія в останніми виборами до галицького сейму вірвалася з них той блискучий ореол борців за "руській нації", яким оточували їх прищеплюючи публіцістами. Справді—спілка "істинно-польських" не могла поміститися в головах у людей, що міряють події російською мірою. Ще менше вімічаються такі події, як пригоди з промовою д. Дудикевича в сеймі складаною на "руському языку", але з українською вимовою, дала скандал з стенограмою, в якій та промова конгребандою хтила набрати вже цілком "руського" вигляду, як останні про місії д. Дудикевича... Дорогіння, суперечність між двома видами застуника москоффілів, чи за польським, заснованим на німецьким впливом, силується розбити єдність, одрізнатись від "руського" народу і витворити якось інші племінні спільноти, і користуються з таких аргументів, які в Росії кожному видаються просто комедіями—таке питання встає з приводом всіх оцих подій останнього часу. І коли тільки питання повстане з приводом згаданої відомості—відповідь засуджує сама собою...

Ось чому на нашу думку москоффілії справляють величезну користь національній справі, роздягаючи публічної в такому не пристойному вигляді виходючи на прохідку перед своїми прихильниками в Росії мусить вести на невеселі думки. Що воно за люди такі, що не можуть умовитись до принципів справедливості і користуються з таких аргументів, які в Росії кожному видаються просто комедіями—таке питання встає з приводом всіх оцих подій останнього часу. І коли тільки питання повстане з приводом згаданої відомості—відповідь засуджує сама собою...

Буває, що інші добродії в найкращими замірами беруться розмовляти публічно по-українському, а сам до того не звик, ні дома, ні в людях; ліпити фрази Бог-знає як, вживає перекручених з російського слів і т. д. Люди слухають, соромляться і кажуть, що це "по-галицькому". А воно ні по якому, просто погано, та й голі.

А от, напр., д. Сайко, під час виборів до другої Думи в Полтаві (та і в себе в

Історія одного селянинка.

Буркман Шатран.

Частина друга.

Далі*).

III.

Після того, як ми вернулись у Бараки, тривога і розріх зростали щодень—то більше. Дядько Жан

Барішполі, де колись старшина нарикав на „маралаські” книжки, як каже Стар. Укр.) виступав з мовою тільки українською,—ї його скрізь охоче слухали, вибірали, послали в Думу, і при виборах до третьої Думи селяне обрали його знову виборцем од цілого повіту.

Нашої мови не поважають через те, що ми самі її мало поважаємо, не вживаємо для себе і погано ї знаємо.

Цими днями до нас найнялася дівчина Ганна, що перед тим довго служила у „тоже малороссії” і привлася говорити калічену російською мовою. Перший день вона і в нас спітувалася так говорити. А сьогодні вже говорить по нашому зовсім добре, бо тут вона чує тільки українську мову,—так усі між собою і до неї розмовляють. І таких прикладів теж можна навести багато. Та й без того кожному ясно, що так вони завжди бувати і інакше будуть не може.

У тих селян, де українська мова не встановилася міцно й непохитно,—треба брати до дітей ніњок, та й куховарок з доброю українською мовою. Це багато поможет в вихованні дітей. І ще треба, по змозі, частіше бувати з дітьми на селі, водити дітей на українські спектаклі, вечорі і т. і.

А найпотрібніше самим батькам-матерям привчитися до щоденного вживання української мови. Як це трудно буває нашим „шири землякам”! Я знаю людей, що з молоді були свідомими українцями, навіть відійшли в українські справи, але потім за ціле життя, за 20—30 літ „не могли”, не мали спромоги навчитися розмовляти і до-ладу писати по-українському. І змія в Москві прирожденіх росіян, що ніколи на Вікіні не бували і, мавши охоту, прихапчено винувалися за одну зиму писати й говорити по-нашому, і так добре, що дай Боже й кожному широму українцю не зігріє. Шо ж воно за знак, що українська мова така труда для них „ширих українців”, і чого воната лехка для чужинців?—Вона лехка кожному (тим більше такому, що вже ІІ трохи знає змалку), хто широ, з охотою за неї береться; і вона труда—ледачому... Не будьмо ж ледачими!

Гр. Коваленко.

Відгуки парламентського життя.

> „Вечеръ” повідомляє, що Ізвольський виступить в Думі в справах нашої міжнародної політики.

> Всі зміни, які уряд збирається внести в указ 9 листопада про виїзд в общини, зводяться ось до чого. Буде полекшено застриження у власність надільних земель і буде заведено найбільшу норму для концесії надільної землі в одніх руках. Родзянко заявляє, що на ті, що розглянути ці зміни в аграрній комісії, потрібно буде 2 засідання. Коли ж уряд хоче одногодину розгляді законопроекту в Думі, то дає слово,—заявив Родзянко,—що потрібно у презідіума, аби проект було поставлено на чергу.

> Селян-депутати мають на думці ви-

оберти нас, вернути собі всі свої давні права. „Ця дарма! Ми всі покладем голови за рідний край!

І все так далі.

У трактири у нас тільки про це й велася розмова. Дядько Жан старався бути у приязні зо всіма. Останньому п'янині він давав на-борг і записував у себе по п'ять, по шість пляшок за ним, хоч не мав найменшої надії виправити з цього хоч скільки шагів. Все це мусили робити порядні люди, щоб запевнити собі піддержку, і все це сталося через той погані дектр Национального Зібрання. Часто буває, що солдати на війні перемогають ворога, хоч начальники їх роблять великі помилки. А скільки-ж разу повинно бути на народі, щоб поправити помилки своїх заступників!

Коли Жан Леру говорив про те, що ми сумою обороняємо, де-які люди просто в очі говорили Йому:

— Так-то воно так, дядьку Жане, та тільки ми не маємо чого обороняти. Ми не маємо ніякої цінності, ми не маємо голосу у наших власних справах. Буржуа все собі забрали; то нехай-же всякий сам за себе стоїть і сам обороняєте, що має.

Але інші обставали за ним і говорили:

— Ну, що там говорить! Дядько Жан правду каже: ми всі брати. Треба стояти за свої права. А-ну, дайте ще пляшчину, тікто Катерину! Випиймо за здоров'я всіх добрих патріотів!

Ніхто у Национальному Зібранні не наїжився суперечити, коли Ляфайєт предложив подякувати генералові Бул'є за Нансійське побоювіще і коли прихильники двору обізвали, що Його Величність Людовик XVI хоче обіхвати всю свою державу, щоб скрізь настановити мир. Зараз манахи і капуцини підняли голови; вони знов забігали скрізь, почали проповідувати, відлучати від церкви, прогнані, лавили у кожній хаті, і намовляли жінок, щоб вони стояли за Господа Бога проти своїх чоловіків, а самі вони дбали не за Бога, а за свої манастирі та аббатства, за свої ліси та стави; вони хотіли закалумтити і посварити наші сем'ї і якось знов вернути до себе свої маєтки.

Я не розказував дома, що Зачив Миколу, бо довелось-би тоді розказати все чисто про те побоювіще і як Микола там поводився, що він думав про дворян, про військову дисципліну, про все. Батька се засмутило-б, а мати напевне заступилася за Миколу.

ставити домагання, щоб аграрну комісію було поповнено селянами-общинниками.

> Соціальні демократи, не зважаючи на постанову ради найстарших, вимагають, щоб закон при виході з общини було поставлено на першу чергу.

> Польське коло готує запитання з приводу польських шкіл, закритих Скалоном.

> Один з лідерів польського кола склав кореспондентові „К. М.”, що група твердо тратиметься спілки з поступовими елементами. Завдання Думи—боротися з свавілею. Аграрне питання має для Польши другорядне значення. Основне питання—шкільне.

> „Річ” повідомляє, що Крупенський з приводу польських шкіл, закритих Скалоном, висловився так: „Я гардзю знаю, що в Скалоні мягка відча. Коли ж він звернувся до такого кругого засобу—значить, його було примушено до того. Я також дуже гарно знаю управителя канцелярії Скалону й певен, що проти спрavedливості в тій справі не було погрішено.

> Октябрісти-промисловці незадоволені з того, що фракція виключила депутатів-купців з фінансової комісії. Промисловці агітують за утворення нової торговельно-пром. групи.

> Націоналісти так-таки й не порозумілись з поміркованими правими й надали працюватимуть окремо.

> Запитання про польську школу малося на думці внести в понеділок, бо якраз у цей день сподівались приїзду Домовського й інших осіб, що брали участь у по-районній нараді.

> Октябрісти в день 17 жовтня послали до Царя телеграму, яка кінчалася такими словами: „просимо вірити нам, Царю, що ми вживимо всіх заходів, аби як найскоріше здійснити намічені Вами реформи”.

> Синод переробив внесені ним у Думу законопроекти про волю віри, згідно з візяннями, висловленими на київському місіонерському з'їзді.

> Депутата Колюбакіна вибрали в думську комісію що до виконання ростису.

> Праві вносять пропозицію не допускати євреїв у військо.

> У дебатах про закриття польських шкіл виступить Маклаков.

> В розмові з співробітником „Нов. Врем.” Гучков заявив, що в цю сесію буде розглянуто законопроекти про загальну освіту, страждання робітників, питання про реформу сената, про волю віри та інші.

> Таку складну та тяжку працю можна буде виконати тільки в тім разі, коли в Думі менше сваритимуться на партійними грунтами.

> „Комета” відповіла на це: „Коли ж до нас влезуть з цим і стануть нам особливо докучати,—закінчив Гучков,—то мимоволі доведеться переробити та частину думського наказу, де говориться про волю слова в Думі”.

Лист Хомякова до голови сербської скунщини.

> Голова Держав. Думи послав до голови сербської скунщини (парламент) таку телеграму: „Я одібрав в Сербії багато телеграм з приводу полії, що зараз переважає в сербському світі. Через вас, у тяжку годину, шлемо братерське привітання

Вона і так тепер раз-у-раз кричала, по-бачини мене:

— Ти дав-би собі всі кости поламати за того Жана Леру. Ну, гляди-ж: тобі з тієї служби будуть тільки болічки та лихо, а тобі лишиться все накрадене добро. А то ще може й на шибеницю попадеш від імені Катериною та з Іх приятелем Шовелем. Ти вже одрікся свої віри; будеш-же склонятися, як розбійник!

— Та гол-бо, не кричи так! — лагідно спиняв ІІ батько. Але вона не вмовкала і видікнуло, що вона слово у слово повідомляє діктатору.

— І в кузні мені не було спокою. Валентін не смів втіверити розліти перед дядьком Жаном, мені він раз-у-раз говорив:

— Та я добре-ж пани помститься за Бастію!

Так і треба, так і повинно було стати сь раніше чи пізніше. Право завжде буде право! Нащадки наших панів не можуть змішатися з такими нікчемними людьми, як ми. Повір мені, Мішель: Національне Зібрання тут розжечеть. Його Величність король покладе всюму краї і всьому буде кара за його гріхи. Даремне дядько Жан дає на-борг Кристофіві Магістраті.

— Чудова думка, Мішель! — скривнув він. Коли жити далеко від рідної сторінки, то дуже хочеться побачити хоч що-небудь з-дому. Коли я Іздин року 1760 по Франції, мені нагнав коло Мес'єра один приятель, Кристіан Вебер; він і хвід простиш які-ні будуть з-дому, але я вже

згадав про життя, про людей, про велику науку одних і про темноту інших.

З найближчим запалом я читав енциклопедію *); я нічого в ній не обмінав, бо все здавалось мені надзвичайно цікавим, а найбільше за все—писання Дідро. Мені нечай очі відкрутили і все здавалось мені надзвичайно гарним і цікавим: від найменшої билинки до небесної зорі. Я хотів би ще навчитися вищих рахунків, але спало, — думав собі про всікі преріжні речі: про життя, про людей, про велику науку одних і про темноту інших.

З найближчим запалом я читав енциклопедію *); я нічого в ній не обмінав, бо все здавалось мені надзвичайно цікавим, а найбільше за все—писання Дідро. Мені нечай очі відкрутили і все здавалось мені надзвичайно гарним і цікавим: від найменшої билинки до небесної зорі. Я хотів би ще навчитися вищих рахунків, але спало, — думав собі про всікі преріжні речі: про життя, про людей, про велику науку одних і про темноту інших.

Ця думка не дала мені заснути цілу

ніч, а на другий день, коли я прочитав лідької Жанові моє листа, то розказав, що надумав.

Ця думка не дала мені заснути цілу

ніч, а на другий день, коли я прочитав лідької Жанові моє листа, то розказав, що надумав.

Ця думка не дала мені заснути цілу

ніч, а на другий день, коли я прочитав лідької Жанові моє листа, то розказав, що надумав.

Ця думка не дала мені заснути цілу

ніч, а на другий день, коли я прочитав лідької Жанові моє листа, то розказав, що надумав.

Ця думка не дала мені заснути цілу

ніч, а на другий день, коли я прочитав лідької Жанові моє листа, то розказав, що надумав.

Ця думка не дала мені заснути цілу

ніч, а на другий день, коли я прочитав лідької Жанові моє листа, то розказав, що надумав.

Ця думка не дала мені заснути цілу

ніч, а на другий день, коли я прочитав лідької Жанові моє листа, то розказав, що надумав.

Ця думка не дала мені заснути цілу

ніч, а на другий день, коли я прочитав лідької Жанові моє листа, то розказав, що надумав.

Ця думка не дала мені заснути цілу

ніч, а на другий день, коли я прочитав лідької Жанові моє листа, то розказав, що надумав.

Ця думка не дала мені заснути цілу

ніч, а на другий день, коли я прочитав лідької Жанові моє листа, то розказав, що надумав.

Ця думка не дала мені заснути цілу

ніч, а на другий день, коли я прочитав лідької Жанові моє листа, то розказав, що надумав.

Ця думка не дала мені заснути цілу

